

Gyűjtő: SZÉLEI BALÁZSNE

Gyűjtés ideje: 1978.

TART: KÉRDŐÍVES VÁLASZOK A PANNON TERÜLET
ETNIKUS CSOPORTJAINAK VIZSGÁLATAHOZ

4 lap

Földrajzi mutató: ZSELICSEK, PATCA

Szakmutató: XXXIII, 1

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LEKTÓRUS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 3776-os TÉTELE ALÓL

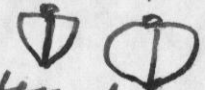
1: 50 Hirdetés válaszok a pannon terület Ártikus
3776 eseménypontjának vizsgálatahoz.

Összeállította: Barabás Jenő. / 1-50 hirdetés.

A választ gyűjtötte: Szalai Balázsné - Szántód - Tomcs Horváth m.
Adathőrlő: ösv. Zóka Mihályné inf. vall. 72 éves Szántód Hely 2. 3.

Vizsgált terület: Zselicsig - Pátra község - Zókanéni,
szülőfaluja.

- 1.) Használtak kivehető-főt, de varrót nem lehetett beleszúzni, csak a szalmakötelet szoritották meg vele, a megkötéssel átbujtatva. - Olyan volt, mint egy ceruza egyik vége Tompa, a másik vége hegyes.
- 2.) 13 at, 14 at, és 20 kivet is szoktak egy-egy csomóba keresztbe rakni, ki hogy szokta. Leggyakrabban a 17 kive is volt, a 14. ik a "papja" volt, a tetjére lett tve.
- 3.) A csip nyele 180 cm, a hadarója 120 cm. is lizhabőrből volt az összekötője.
- 4.) Nyársat szalmahordásra nem használtak, csak kék, petrencsordó rudat.
- 5.) A kapa, - volt hegyes is, de gömbölyű is, is a gömbölyített formáját, jobban szerették.
- 6.) Levágás után a levágott fű minden felére szét esett, - így könnyebb volt forgatni.
- 7.) Két rindon szállították a szénát. Sokszor alvászóntotta el. Két rindra rakták vasvillával is úgy vitték ketten.
- 8.) Csak esen hordták, a két rindon, áridák óta.
- 9.) Nem használtak csipetösszert.
- 10.) a. 1. A lovakat kénnel nem fogták össze.
b.) Karkának járóm volt. A vanómarha gyepöléséig régen nem volt szohás. Csak stölle kialakult a gazdája, is az ment utánna, amerre az ment.
(Egyez - a Hísfaludi, - Zóka Mihály felesége elaludt a székbe is a lejtős, ill. kaptatós úton a járómra kialakult, is az öreg nem vette észre, hogy a kosszi lemaradt az úton az asszanyal.)
- 11.) Rindrög is járómra volt.

- 12.) Vendi goldalt is keresztmészt is használtak, sína szállítószalag, ezeket hosszú szögekkel rögzítették.
- 13.) A szekér oldala 50-60 cm. - hossza 2.50 cm.
- 14.) A szekerek oldala egyforma.
- 15.) Nem használtak, csak üléstkosarat, abba elfertek, ketten.
- 16.) A sarosgya, hajlított vasas volt, de egyszerűbb, deszkás is. Főleg krumpli hordóskor magas deszkás sarosgyát használtak, hogy ki ne hulljon.
- 17.) Ha ló húrtá hosi, - ha marha, szekér volt a neve. A szekér, nem volt olyan szép.
- 18.) A Balaton északi részéről „főszőfibról” favillát, szövőbordát hoztak stb., mert ott készítették.
- 19.) Húzzal vágták a bennet is tilóval törték.
- 20.) Régen volt a szobába kemence, melynek szája, a „szabadkőnyháza” nyílt.
- 21.) A legelsőbb házaknál, minden helyiségek között nyílt ajtója az udvarra, nem lehetett egyik helyiségből a másikba átmenni. Hátul csak esetleg kicsi ablaka volt, de ajtó nem.
- 22.) Törkos, az alaki pajta nem volt, csak téglalap alakú.
- 23.) Hallott ugyan hajdinaprosszáról, de nem vették, és kiscsaggatva, gánirának nem használták, csak kásának, főleg birkába.
- 24.) Használtak fűles vajkőpülőt.
- 25.) Farik kísérő villát nem használtak, csak ronggyal fogták meg a farik fület is így vették le a tűről, kizzel.
- 26.) Hosszartörőnek, a fejcsenyelét használták.
- 27.) Kizimalmot nem használtak, elvitték a termést, hántalrai, örölrai a malomba.
- 28.) Fából faragott, csillagos formájú kenyér-tartót használtak. 6-8 kenyér is elfért rajta, szellőzött, és az egész nem firt hozzá.

3. 29.) A tövénél is volt ita, kevesen sütnek odahaza
kenyeret, de még ma is vannak, akiket volt lisztből,
de nélkülön sütnek.

30.) A búza után vetett, ill. ültetett kerék ripsát,
hallott, hogy savanyítják, de ők csak paprikát sava-
nyítottak törköly között. Csöbörbe, egy sor törköly,
egy sor paprika, - is így tovább. Ebbe a paprika
nagyon jóízűre savanyosodott meg.

31.) Páccet is langlufot sütöttek töltetlen formába
holásmak, nagyobb ünnepekre, alkalmakra.

32.) Pásztorok, szolgák fogadása, kilipásé, csak
Szent György napján volt.

33.) Búcsija, ill. vedszentje Patrának nem volt,
mert református község volt.

34.) A katolikusok tudására, fegyverre jártak
búcsúra, gyalog, mezitláb.

35.) Csereperlek nevelés nem volt.

36.) Tdeden, a sütőtökön voltak az esküvők,
lakodalmak. Szombaton, vasárnap, csak „kislagrit”
tartottak a lányos háznál. Kislagrinak a kir-
fogót, kiadót, neverték. A lagri, esküvő után,
a vőlegényes háznál volt.

37.) A vőlegényes háznál volt a föltérés,
vendéglöben nem volt seholás.

38.) A jószág legelő kihajtásakor st. György
nap után sejtak adni tojásajándékot a pástor-
nak, úgy, hogy az istálló küszöbére tették, sunan
guritották kifeli, a jószág első kilipásé előtt, hogy
olyan gömböfű, olyan agisszerűs legyen a jószág is,
mint a tojás.

39.) Patrán nem mosdottak almáról, harmat-
ról pünktösökhöz.

40.) Égő seprűt, fákját nem dobtak fel roha.

- 41.) Miklósnapra szokás nem volt.
- 42.) Csak karácsonyhoz tették a szobába fenyőgallyat. Szokás volt a fenyőfát ill. karácsonyfát gerendára felkötni.
- 43.) Ref. körszög, - nem betlehemeztek.
- 44.) Szent Györgyöt, szent Vendelt tisztelték, mint a jószágok védőszentjét, úgy, hogy főleg szent Vendel napján, az igazságtalanságokat nem fogták be, és minden jószágnak a legjobb takarmányt adták akkor.
- 45.) Öntist "csináltak", azaz mosták le a beteg állatot, megzavarták tehenet.
- 46.) Boszorkány dolgokat nem ismeri.
- 47.) Himényszeprüssel, öreg cigánnyal igazságtalanságokat a gyermekek, hogy elviszi, ha nem fogad szót.
- 48.) Lidéreről nem tud.
- 49.) A ház körül élő kigyó, szereti a tejet, és nem szereti a fokhagymát.
- 50.) Ha nagy a hold, emberarenak tartják, a kőpít, - ha kisebb, - illő embert vélnek látni benne.

Beleni Balázsné
néprajzi gyűjtő

Kántád - Somor 1978 június 8.